

En redningsdåd

I mars 1845 lå fiskerflåten fra Titran ute ved Kyafallene, midt i det beste skreifisket. Derfra til Titran er det åpne havet, som til daglig kalles Ytterhølen. Været var utrygt, og de skjeggete høvedsmenn så alt i ett vestover. Svarte skyer drev med stor fart innover mot fjella i sør.

De hadde uro i kroppen, karene. Men fisken beit godt, og ingen av dem ville være den første som drog til lands. En fikk så lett ord på seg for å være redd, og det var en skam for en høvedsmann. Men med ett kom de første svarte vindkast fra sydvest, og da ble det alvor. Seil med to søft og en klo ble satt, men enda var det så vidt båten bar det. Fisken ble tredd på henker og hengt opp på motsiden, men likevel fosset sjøen inn i lesiden, så to mann måtte øse for livet.

Kristoffer og Jens Edø fra Bispøyan var i lag på denne seilassen. De var kjent som særlig dyktige karer til å seile og hadde ofte vært de siste som rømte fra uværet. En båt fra Ørland kollseilte denne dagen, men været var så voldsomt at bror til karene på kjølen, ikke kunne hjelpe dem da han båt seile forbi. En kan vanskelig tenke seg en slik situasjon, når en må overlate sin egen bror, uten å kunne hjelpe han.

Kristoffer og Jens på denne tildragelsen. Jens hadde selv mistet tre brødre på sjøen. De presset båten opp mot vinden så den skalv av vindpresset, men det var om å gjøre å komme opp i lovart for kvelvet. Der lå fire mann, mens sjøen vasket over dem, men de hjalp hverandre med å klamre seg fast. Da så de Edøykarene komme og fikk nytt mot. Dette var deres siste håp om redning. Da Edøybåten var kommet opp for kvelvet, ropte de "klar" og holdt unda nedover. Alle visste hva de nå hadde å gjøre, og sekundene var kostbare. Både karene på kvelvet og redningsmennene fulgte hverandre med øynene. På ny ble det ropt "klar", og i neste øyeblikk var fire søkkvåte karer i full sjøhyre lempet om bord i Edøybåten. Det bar innover og det stive kvasse blikket ho redningsmennene ves for noe mykt og takksamt, mens båten danset på bølgetoppene. Da de var kommet et stykke innover, kom bror til en av de reddede på vei utover igjen. Han kunne ikke gå i land uten å ha prøvet og berge.

For denne redningsdåden fikk Kristoffer og Jens Edø hver sin sølvpokal fra Kong Oscar. Den eies av han sønneatter Ruth Kristoffersen, som er gift og bor i sortland. På pokalen er inngravert: "Norges konge Oscar til Jens Edø for kjæk og ædel dåd, den 28de Marts 1845" (E.H. Burøy)

Det har så ofte med som innsats, vært vist djevlerskap og vågemot for å redde menneskeliv på det åpne hav. Skulle alle redningsmann få sin honnør, måtte det skrives en egen bok om det. Men et eksempel skal tas med: Det var seint på hausten og sildefisket var omtrent slutt, men enkelte båter drev ennå på feltet. Denne kvelden var det vest-nordvestrokk med hagelelinger og mest ikke vær på drevet. En råselgbåt med tre mann fra Ulvøya tok på å krysse seg vestover fjorden. Ved spissen av Skjellandet snudde den og stod utover igjen. Da kom det sterkere vindkast. Høvedsmannen styrte båten opp mot vinden og dermed var det gjort; båten gikk rundt. Karene måtte klive opp på kjølen, og så var det bare å vente på redning. I Jektvika på Ansnes var guttungen Hans Isak Mastad utenfor veggen et ærend om kvelden. Da han kom inn igjen, sa han til far sin, at han hørte noe fra sjøen, som et rop. Han fikk bror sin Gabriel, med seg ut, og de gikk en tur bort over haugene. Isak syntes enda en gang at han hørte noe, og de gikk ned til sjøen, fikk ut en båt og rodde fra land. Det var stummende mørkt og været var heller stygt, så det ble bare å andøve av seg skavlene. Men smått bare det likevel utover, de rodde litt og lydte inn i mellom, Enda en gang syntes Isak at han hørte noe. Da reiste han seg i båten og ropte om det var folk i nærheten. Og det kan vel hende at han fikk svar: "kjem de å reidde oss, de ja, karra", var det en stemme som svarte borte i mørket. Isak og Gabriel karet seg bort til et kvelv – det lå tre mann der og holdt seg fast. Det tok ikke lang tid å få dem opp i båten, og slik ble Ulvøykarene reddet. (Petter Risvik.)

ARTIKKELEN ER SKREVET AV MAURITS FUGELSØY OG HENTET FRA
HITRA I ØYA OG FOLKE